

C. G. Jung: Mod Vestens eksotisme

Den vestlige ånds babyloniske sprogforvirring har skabt en sådan desorientering, at alle længes efter en enkel sandhed eller i det mindste efter almene ideer, som ikke kun taler til hovedet, men også til hjertet, som kan give det anskuende sind klarhed og det hvileløse pres fra følelserne fred. Som det var tilfældet i det gamle Rom, således sker det også i dag, at vi igen importerer alle slags eksotisk overtro i det håb, at vi deriblandt kan finde det rette lægemiddel mod vores sygdom. (Fra *Zum Gedächtnis Richard Wilhelms* (1930), *Gesammelte Werke* 15.90).

Vi forventer, at alt godt skal komme til os udefra, og pumpes ind i vore ufrugtbare sjæle. [...] Vi er faktisk bedre beskyttet mod misvækst, oversvømmelser og epidemier end mod vores egen beklagelige, åndelige mindreværdighed, som synes at kunne opvise så lidt modstand mod psykiske epidemier. (*Psychologischer Kommentar zu Das tibetanische Buch der grossen Befreiung* (1939), *Gesammelte Werke* 11.773, 778).

Østens visdom og mystik har netop meget at sige os, så snart den taler sit eget sprog, som ikke kan efterabes. Den skal minde os om, hvad vi har af tilsvarende i vores kultur og dog har glemt, at rette vores opmærksomhed mod det, som vi har skubbet til side som uvigtigt, nemlig på vort indre menneskes skæbne. (Fra *Über den indischen Heiligen* (1944), *Gesammelte Werke* 11.963).

Denne udvikling [at det kristne symbolik bliver folk uvedkommende] er farlig for den åndelige kultur, for vi kender ikke noget andet symbol, der bedre udtrykker den ubevidste verden. Man holder derfor i ikke ringe grad udkig efter eksotiske forestillinger i det håb f.eks. i Indien at finde en erstatning. Denne forventning er bedragerisk, for de indiske symboler - såvel som de kristne - formulerer det ubevidste, men det ubevidste fremstiller i høj grad den givne åndelige fortid. De indiske teorier og dogmer udgør essensen af det indiske menneskes oplevelser gennem årtusinder. Ganske vist kan vi lære meget af den indiske tænkning, men den kan aldrig udtrykke den fortid, der er opbevaret i os. Vores forudsætning er og bliver kristendommen, der alt efter omstændighederne omfatter fra ni til elleve århundreder. (Fra *Aion – Beiträge zur Symbolik des Selbst* (1950), *Gesammelte Werke*, 9.2.271).

Det vestlige menneskes sædvanlige fejltagelse (nemlig den teosofiske) er, at han - som studenten i Faust, vildledt af Djævelen - med foragt vender ryggen til den vestlige videnskab og plagierer en østlig lære om ekstase, overtager yoga-praktikker ordret og imiterer dem på en jammerlig måde. Dermed forlader han det eneste sikre grundlag for den vestlige ånd og fortaber sig i en dunst af ord og begreber, som aldrig ville være opstået i europæiske hjerner, og som heller aldrig med fordel kan proppes ind i sådanne. [...] Det handler ikke om, at man uorganisk imiterer eller sågar missionerer for noget fremmed, men at man her, hvor vi hører hjemme, opbygger den vestlige kultur, som lider af så megen dårlighed, og til det formål hidkalder den virkelige europæer i hans vestlige dagligdag, med hans ægteskabsproblemer, hans neuroser, hans sociale og politiske vrangforestillinger og med hele hans desorienterede verdensanskuelse (*Kommentar zu Das Geheimnis der Goldenen Blüte* (1957), *Gesammelte Werke* 13.3, 5).

Jeg undgik dem [guruerne], fordi jeg var nødt til at tage til takke med min egen sandhed, og ikke kunne tage imod andet end det, jeg selv var i stand til at nå frem til. Jeg ville have anset det for tyveri, dersom jeg havde lært af de hellige mænd og havde ønsket at acceptere deres

sandhed som min. Deres sandhed tilhører dem, og jeg ejer kun det, som skabes ud af mig selv. I Europa kan jeg ikke stifte lån fra østen, men må leve helt igennem mig selv - igennem det, mit indre fortæller mig, eller det, naturen tilbyder mig. - Jeg undervurderer på ingen måde den indiske helliges betydende skikkelse, men frakender mig selv evnen til virkelig at værdsætte ham som isoleret fænomen. Jeg ved for eksempel ikke, om den visdom, han giver udtryk for, er hans egen åbenbaring, eller om den er en talemåde, som har, været brugt på landevejen i tusinde år. [...] Hans [inderens] ønske er at befri sig for naturen og i overensstemmelse hermed gennem meditation at nå frem til en tilstand af billedløshed og tomhed. I modsætning hertil ønsker jeg vedblivende at beholde det levende syn på naturen og de psykiske forestillinger. Jeg ønsker hverken at blive befriet for mennesker, mig selv eller naturen, for alt dette er for mig ubeskrivelige undere. Naturen, sjælen og livet står for mig som synlig guddommelighed, og hvad skulle jeg da ønske mere? (Fra *Erindringer, drømme, tanker* (1961) s.229f.).